

Міністерство освіти і науки України
Донецький державний університет управління

Збірник наукових праць ДонДУУ

**РОЗВИТОК ФІНАНСОВИХ МЕТОДІВ
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЮ ЕКОНОМІКОЮ**

Серія “Економіка”

том XI, випуск 154

Донецьк 2010

Результат фінансових методів державного управління національ-
ного економікою: зб.наук.праць / ДонДУУ. – Донецьк: ДонДУУ, 2010.
– т. XI. – 346 с. – (серія “Економіка”; вип. 154).

Застовник:

Донецький державний університет управління

Редакційна рада:

Павлюк С.Ф. – головний редактор,

Підошвенко В.Л. – заст. головного редактора,

Чумаченко М.Г., Бурега В.В., Поважний О.С., Омельячук А.І.,

Токарєв В.І.

Редакційна колегія:

Поважний С.Ф. – д.е.н., Губерна Г.К. – д.е.н., Дорофієнко В.В. – д.е.н.,

Підошвенко В.Л. – д.т.н., Адамов Б.І. – д.е.н., Лобас В.М. – д.держ.упр.,

Дегтяр А.О. – д.держ.упр., Поважний О.С. – д.е.н., Поклонський Ф.Ю. – д.е.н.

У збірнику представлено результати досліджень, що проводяться в рам-
ках науково-дослідної роботи кафедри “Фінанси” ДонДУУ. Розглянуто іннова-
ційно-інвестиційні аспекти фінансового забезпечення розвитку держави, вплив
процесу глобалізації на розвиток фінансових механізмів в Україні, розкрито
проблемні питання щодо фінансових відносин підприємств та запропоновано
напрями їх удосконалення. Збірник розрахований на наукових і практичних ро-
бітників, викладачів вищої школи, аспірантів, магістрів і студентів.

Затверджений додатком до Постанови Президії ВАК України
від 14.11.2001 р. № 2-05/9 як фаховий з економіки.

Виданий за рішенням Вченої ради ДонДУУ

Література

1. Закон України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг" 12.07.2001, № 2664 - III.
2. Власюк О.С. Теорія і практика економічної безпеки в системі науки економіки / О.С. Власюк; Нац. ін-т пробл. міжнар. безпеки при Раді нац. оборони і оборони. - К., 2008. - 48 с.
3. Гельц В.М., Кізім М.О., Клебанова Т.С., Черняк О.І. та ін. Моделювання економічної безпеки: держава, регіон, підприємство; Монографія. — Х., 2008. — 240 с.
4. Європейська і безпека розвитку: Монографія/ Керівник авторського колективу О.І. Білорус. - - К.: КНЕУ, 2001.— 733 с.
5. Захаров О.І., Пригунов П.Я. Організація та управління економічною безпекою суб'єктів господарської діяльності: Навчальний посібник. — К.: КНТ, 2008. — 147 с.
6. Киримченко О.А., Сідак В.С., Лаптев С.М., Захаров О.І., Пригунов П.Я. та ін. Проблеми управління економічною безпекою суб'єктів господарювання: Монографія. — К.: Університет економіки та права "КРОК", 2008. — 403 с.
7. Пижик Н.Р. Національна безпека України (методологічні аспекти, стан економічного розвитку): Навч. посіб. / Н.Р.Пижик, Г.П. Ситник, В.Т. Білоус; Українська академія держ. управління при Президенті України; академія держ. служби України. — К.: Преса України, 2000. — 304 с.

УДК 611.151.3:338.43

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ В АГРАРНИЙ СЕКТОР – КЛЮЧ ДО ПРИСКОРЕНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Лукина Т.І., аспірант,

Миколаївський державний аграрний університет

В статті розглянуто засади формування й розвитку інноваційної діяльності в аграрному секторі економіки України. Визначено, що інновації є передумовою ефективного розвитку аграрних підприємств. Рушійною силою в активізації інноваційної діяльності в аграрному секторі повинна бути фінансова підтримка з боку держави, банківської системи та створення сприятливого інвестиційного клімату в країні.

В статье рассмотрены принципы формирования и развития инновационной деятельности в аграрном секторе экономики Украины. Определено, что инновации являются предпосылкой эффективного развития аграрных предприятий. Движущей силой в активизации инновационной деятельности в аграрном секторе должна быть финансовая поддержка со стороны государства, банковской системы и создание благоприятного инвестиционного климата в стране.

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Зв'язок з науковими та практичними завданнями

Розвиток національної економіки визначається активністю інноваційних процесів, економічною ефективністю нововведень, тобто результативністю перетворення науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт в інноваційний продукт, такий як нова техніка та прогресивні технології, які за рахунок зменшення собівартості продукції значно підвищують ефективність функціонування аграрних підприємств.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Виділення невирішених питань

Теоретичні основи інноваційної діяльності та практичні аспекти розвитку інновацій в аграрній сфері висвітлені у працях вітчизняних і зарубіжних вчених, таких як: М.М. Гаврилюк, В.М. Петров, С.А. Володін, П.Т. Саблук, П. М. Музика, П.А. Лайко, М.М. Куласць, М.Ф. Бабієнко, В.А. Скрипниченко, М.М. Лучник та інші.

Аналіз результатів наукових досліджень показує, що не в повному обсязі висвітлені питання щодо організаційно-фінансового забезпечення інновацій в аграрному секторі. Тому, дана проблема потребує детального дослідження.

Загальна мета

Метою статті є дослідження проблем організаційно-фінансового механізму та застосування інновацій на базі вітчизняних аграрних підприємств.

Викладення основного матеріалу.

Обґрунтування отриманих результатів

Важливим фактором підвищення ефективності аграрних підприємств є запровадження інновацій, яке повинно мати шановний та регулярний характер. На жаль, існує ряд причин, які гальмують розвиток інноваційних процесів в аграрній сфері. Основні з них: а) відсутність вираженої державної політики стосовно розробки та запровадження інновацій в аграрну сферу; б) низька платоспроможність аграрних підприємств для запровадження інтенсивних та високотехнологічних нововведень; в) велика зона ризику, пов'язана з сезонністю

ції, д) нестабільна політична діяльність в країні та інше.

Проте, не дивлячись на ряд проблем, які існують в державі, для розвитку України за інноваційною моделлю створена певна нормативно-правова база та науковцями Української Академії аграрних Наук (УААН) виконано близько 2,5 тисяч наукових робіт, опрацьовано 639 фундаментальних і понад 800 прикладних наукових розробок, підготовлено ряд нормативних актів і методичних рекомендацій. В свою чергу, науковцями Інституту землеробства УААН розроблено ефективні моделі оптимізації землекористування, що суттєво зможуть підвищити екологічну ситуацію ерозійно-небезпечних агроландшафтів і покращити ефективність сільськогосподарського господарства в цілому. А науковцями Інституту гідротехніки та меліорації розроблено комплекс сучасних технологій та технічних засобів мікрозрошення плодових, ягідних, овочевих культур і винограду. Як запевняють вчені, застосування такого мікрозрошення забезпечує рівень врожайності у 2-5 разів вищий, ніж при традиційних способах поливу і водночас – значну економію води та електроенергії. Інститутом сільськогосподарської мікробіології розроблено низку біопрепаратів, застосування яких дозволяє підвищити урожайність сільгоспкультур на 15-20%. Економічний ефект від їх застосування складе до 300 грн /га для зернових і до 400 грн /га – для овочевих культур. Виконавцями НТЦ "Генетичні ресурси рослин" залучено понад 6000 нових зразків генофонду різних культур, зокрема близько 4000 – іноземного походження. До державного реєстру занесено 177 сортів і гібридів рослин, а 170 передано на державне сорто випробування, тож сьогодні в Державному реєстрі сортів рослин нараховується 3075 сортів і гібридів української селекції, що становить 69% від усіх зареєстрованих.

Щодо тваринництва, то науковцями зоотехнії УААН отримано кілька конкурентоспроможних генотипів сільськогосподарських тварин, які нині офіційно визнані і користуються попитом. Зокрема, створено південну м'ясну породу та знам'янський тип поліської м'ясної породи великої рогатої худоби із живою масою повновікових тварин понад 600 кг. У тварин цих порід добові прирости молодняка на відгодівлі коливаються в межах 1100-1350 г, а забійний вихід – понад 60%. Також вагомий внесок вченими УААН зроблено в норми годівлі тварин за міжнародних критеріїв одитивності, якості

та безпеки кормів і т. д. [1, с. 7]. Тобто можна відмітити, що науковцями УААН зроблено вагомі внески на інноваційній основі щодо забезпечення економічно стійкого розвитку та підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва.

Проте, не дивлячись на значні здобутки на науковій ниві аграрного сектору, існують певні недоліки: великий вибір сортів та гібридів зернових культур створює певні труднощі щодо вибору їх застосування на місцях; обмеженість фінансових ресурсів господарюючих суб'єктів для запровадження інновацій та інше. Аналіз показав, що основним джерелом застосування інноваційних технологій в сільському господарстві залишаються власні ресурси підприємств (70%) кредити фінансових установ (20%) та іноземні інвестиції (10%).

Як відомо, будь-яке сільськогосподарське виробництво залежить від природних кліматичних умов. Миколаївська область належить до Степової зони, а степ це царина зернових культур. Протягом 2009 р. аграріями Миколаївської області вдалося отримати високий валовий збір зернових культур, який становив 2465, 1 тис. т (у вазі після доробки). Загалом виробництво зерна по області перевищило рівень 2008 р. на 3,3%, зокрема фуражного на 41%. Водночас продовольчого зерна вироблено на 23% менше, ніж у 2008р. Основними зерновими культурами є пшениця і ячмінь, які становлять відповідно 43% і 48% загального обласного виробництва зерна [2, с. 9]. Отже, позитивним результатом, на відміну від інших галузей економіки під час кризи, є зростання валового виробництва агропродукції в даній області.

Сума кредитів, які вдалося залучити аграріями в 2009 р. у Миколаївській області, становить лише трохи більше третини засобів, що агрокомплекс мав у своєму розпорядженні на аналогічну дату 2008р. І цих коштів удвічі менше, ніж необхідно. За даними Міністерства аграрної політики, сільськогосподарські підприємства Миколаївської області у 2009 р. залучили 1,484 млрд. грн. кредитних коштів. На жаль, ця сума становить лише 35% від тієї, яку мали у своєму розпорядженні аграрії торік. Із загального обсягу залучених коштів сума короткострокових кредитів становить 1083,3 млн грн., середньострокових – 318,8 млн грн, довгострокових – 81,9 млн грн. Загалом,

Міністерства аграрної політики, вдалося отримати позикові кредити лише 735 підприємствам. Попри те, що фінансове забезпечення аграрних формувань істотно скоротилося, витрати на посіви насіння, збільшилися. За оцінками учасників ринку, вартість сільськогосподарських робіт зросла в середньому на чверть порівняно із висвітами 2008р. – 3,0 тис. грн. на 1 га (2009 р.) проти 2,5 тис. грн (2008р.) [2, с. 9].

Залучення іноземних інвестицій сприяє використанню інноваційних технологій та науково-технічного прогресу, які є рушійною силою підвищення ефективності розвитку аграрних підприємств.

Незважаючи на вплив світової фінансової кризи на стан економіки некрайнім прикладом вдалого інвестування в АПК Миколаївської області є підприємства переробного та заготівельного напрямку: ТОВ “Сандора”, ЗАТ “Лакталіс”, ТОВ СП “Нібулон”, фермерське господарство “Владам”, ЗАТ “Баштанський сирзавод”, Миколаївський м'ясокомбінат, птахофабрика, численні ковбасні цехи, хлібозаводи, пекарні та інші. ТОВ “Сандора” більше як 14 років являється лідером вітчизняного ринку соків. За даними незалежних досліджень на долю Продаж компанії припадає 47% всіх об'ємів продаж соків, нектарів, цитрусових в Україні. Секрет успіху полягає в застосуванні інноваційних технологій, вдосконалення виробничих процесів, розробки нових видів продукції, інвестування для розширення бізнесу компанії та інше. Проектна сукупність потужностей підприємства – біля 1,5 млрд. пакетів соків та сокової продукції в рік. Загальне добове виробництво компанії складає більше чотирьох мільйонів пакетів. Продукція компанії ТОВ “Сандора” представлена більше як в 20-ти країнах світу: США, Великобританія, Німеччина, Швеція, Ізраїль, Греція, колишні країни СРСР [3, с.1-2].

Варто відмітити транснаціональну компанію з іноземним капіталом, яка працює на ринку молочної продукції України – французьку групу “Лакталіс”. Підприємства цієї компанії щорічно переробляють 6,9 млрд. літрів молока на 78 підприємствах (13 з яких знаходяться за кордоном) і виробляють більше 950 тис. т молочної продукції. Загальний оборот становить 5,5 млрд. євро. У всьому світі фірма “Лакталіс” має репутацію великої компанії, відомої своїми інноваціями у виробництві молочної продукції. Компанія активно працює в

141 країні світу, її продукція представлена на п'яти континентах. Стиль французького власника: щорічний приріст об'ємів виробництва мінімум на 15-20%. Об'єм продукції, яка випускається з 1996р збільшився майже у вісім разів й сягнув 47 тис. т в рік. За даними Держкомстату, "Лакталіс" входить до п'ятірки лідируючих компаній країни на ринку молока, молочних виробів, йогурту та являється лідером по виробництву сиру та сирних виробів. На сьогодні асортимент продукції нараховує більше як 120 виробів. Основне кредо компанії "Лакталіс-Миколаїв" залишається незмінним: продукція повинна бути смачною, корисною, якісною [4, с.1-2].

Прикладом для гідності являється ТОВ СП "Нібулон", який є одним із найбільших вітчизняних виробників та експортерів сільськогосподарської продукції, не тільки для Миколаївської області, а й для України. Створення спільного українсько-венгурсько-англійського сільськогосподарського підприємства відбулося в 1991р. По мірі свого розвитку підприємство розширює географію та масштаби виробничої діяльності. Підприємство має 36 підрозділів, які розташовані в одинадцяти областях України: Миколаївській, Луганській, Вінницькій, Хмельницькій, Полтавській, Харківській, Черкаській, Житомирській та інших областях.

ТОВ СП "Нібулон" вертикально інтегрована компанія, яка сама вирощує сільськогосподарську продукцію, а тепер ще й експортує, збудувавши в Миколасві портовий зерновий термінал. Напрями діяльності ТОВ СП "Нібулон": вирощування зернових та олійних культур; насінництво; матеріально-технічне забезпечення сільськогосподарського виробництва; торгівля сільськогосподарською продукцією; зберігання та доведення продукції до товарної кондиції; перевантажувальний термінал ТОВ СП "Нібулон"; зовнішньоекономічна діяльність; охорона навколишнього середовища; соціальна сфера діяльності; кадрова політика; тваринництво; виробництво ковбасних виробів.

У 2009 р. валовий збір урожаю зернових культур у ТОВ СП "Нібулон" становив 300 тис. т, що завдяки підвищенню урожайності на 65% перевищує показник 2008р. Так, у середньому у філіалах компанії врожайність озимого ячменю досягла 52,3 ц/га, озимої пшениці – 57,0 ц/га, кукурудзи – 118 ц/га, соняшнику – 32,8 ц/га. Особливістю є

Після урожаю поточного року: 95% продовольчої пшениці 1-3 класу, з них 50% пшениці 1-2 класу. Із вирощеного експортовано (зернових і м'яких) близько 5 млн т, зокрема пшениці – понад 2 млн т, кукурудзи – 1,1 млн т [5, с. 3-5]. Одним із важливих факторів підвищення врожайності та якості зерна на даному підприємстві являється диференційоване використання строків сівби, норм висіву та широке використання доз фосфорних добрив. Аграрна служба підприємства чітко дотримується строків сівби, методів збирання, достовірної оцінки якості та післяжнивної обробка зерна, формуванні однорідних по якості партій на токах, цільової підготовки зерна на елеваторах та технології переробки. Збір урожаю проводиться в гранично стислі терміни з мінімальними затратами. Ефективний розвиток тваринницької галузі на даному підприємстві відбувається за рахунок використання передових інноваційних технологій. Так, всі технологічні процеси виробництва механізовані. Підрозділи забезпечені холодильними установками, цілодобово забезпечені холодною та гарячою водою. Для отримання високої продуктивності худоби в раціонах годування тварин використовуються премікси, білково-вітамінні мінеральні добавки за основними поживними речовинами.

Сьогодні на теренах України не знайдеться подібного масштабно-го прикладу, коли саме український інвестор інвестує в розвиток українського підприємства. "Нібулон" вкладає у проєкт будівництва елеваторів по Дніпру та несамохідних суден і буксирів більше 150 млн. дол. Це заслуговує на велику повагу, особливо у нинішні часи, адже у цей складний час підприємство дає багатьом тисячам українців роботу і гідну заробітну плату. Отже, аграрії Миколаївської обл. на власному прикладі доводять: за інноваційними технологіями – майбутнє, і в першу чергу це залежить від гарних господарів на землі, які шукають можливості для реалізації та впровадження своїх задумів.

Висновки та перспективи подальших досліджень

Підсумовуючи вищесказане, необхідно відмітити, що для активізації інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств необхідно, в першу чергу поліпшення інвестиційного клімату в Україні, підвищення фінансової підтримки інноваційної діяльності з боку держави, банківської системи. Основними джерелами для запровадження інновацій в аграрний сектор можуть бути: кошти Державного

бюджету; власні кошти спеціалізованих державних і комунальних інноваційних фінансово-кредитних установ; вітчизняні та іноземні інвестиції та інше.

Література

1. Поліщук Д. Врожайний рік на науковій ниві / Д. Поліщук. — Аграрний тиждень. — 2009. — №17 [120]. — с.7.
2. Статистичні дані по Миколаївській області. — Агробізнес сьогодні. Газета підприємств АПК. — 2010.— №1-2 [176-177]. — с. 9.
3. Сайт компанії “Сандора”. [електронний ресурс: <http://www/sandora.mk.ua>] — с.1-2.
4. Сайт компанії “Лакталіс”. [електронний ресурс: <http://www/laktalis.ru>] — с.1-2.
5. Сайт компанії “Нібулон”. [електронний ресурс: <http://www.nibulon.com>] — с.1-24.

УДК 351.82:330.322

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Пампура О.І., к.е.н., доцент,

Братейко Н.В., ст. ОКР „бакалавр”;

Донецький державний університет управління

Розглянуто сучасну ситуацію інвестиційної та інноваційної діяльності України, та проаналізовано ефективність її державного регулювання. Надано пропозиції щодо удосконалення системи державної політики у сфері інноваційно – інвестиційної діяльності.

Рассмотрена современная ситуация инвестиционной и инновационной деятельности Украины, и проанализирована эффективность ее государственного регулирования. Представлены предложения по усовершенствованию системы государственной политики в сфере инновационно-инвестиционной деятельности.

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Зв’язок з науковими та практичними завданнями

Питання активізації інвестиційно-інноваційних процесів стає однією із найбільш важливих проблем у системі державного регулювання економіки України. Для забезпечення стабільного розвитку економіки й досягнення Україною конкурентоспроможності на світо-

ЗМІСТ

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ	8
<i>Поважний О.С., Пшенична В.П.</i> ФІНАНСОВІ ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ АКТИВІЗАЦІЇ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ.....	8
<i>Гулик Т.В., Кербікова А.С., Харченко Є.М.</i> РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ.....	19
<i>Криштопа І.В., Гащутіна О.</i> АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ.....	26
<i>Лупкіна Т.І.</i> ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ В АГРАРНИЙ СЕКТОР – КЛЮЧ ДО ПРИСКОРЕНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА.....	33
<i>Пампура О.І., Братейко Н.В.</i> ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	40
<i>Палей С.Б., Чернова А.В.</i> ДОСЛІДЖЕННЯ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОГО СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....	47
<i>Матюша В.О.</i> РЕАЛІЗАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ	55